
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 2, 2016 (год. XXV), ISSN 2367-8585

ИНТЕРВЮ

ЗА ПРИНОСА НА БЪЛГАРИСТИКАТА.

С д-р Зигрун Комати¹ разговаря Марийка Димитрова

ON THE VALUE OF BULGARIAN LANGUAGE STUDIES.

Prof. Marijka Dimitrova Interviews Dr. Sigrun Comati

Exploration Eminent translator and cross-cultural expert Sigrun Comati comments on the important role of Bulgarian Language Studies in the of “small languages” in South Eastern Europe.

„Българистиката дава своя принос за изследването на т.нар. „малки езици“ в Югоизточна Европа и доказва стойността им независимо от това, колко са говорещите тези езици днес“, твърди изтъкнатата преводачка и културоведка Зигрид Комати в интервюто си пред Марийка Димитрова.

Това са заключителните думи на д-р Зигрун Комати в края на публичната лекция на тема „Българистиката в Германия“, изнесена на 20.04.2016 г. при първото ѝ посещение във Великотърновския университет по покана на чл.-кор. проф. д.ф.н. Стоян Буров, ръководител на катедра „Съвременен български език“. Студенти, докторанти и преподаватели са впечатлени от високата ерудираност, завладяващото излъчване и безупречния български език на видната германска българистка.

---

¹ **Зигрун Комати** (Sigrun Comati) – д-р, изтъкната германска българистка.

Д-р Зигрун Комати започва университетската си кариера като преподавател в Хумболтовия университет в Берлин, а по-късно е лектор в Гьоте-университет във Франкфурт на Майн, научен сътрудник в Университета на Саарланд, гост-лектор е и в СУ „Св. Кл. Охридски“. Д-р Комати работи като преводач и консултант по интеркултурна комуникация за югоизточноевропейския регион. Автор е на статии, студии, учебници и книги по проблеми на културната история на България, на българската граматика и лингвистика, на интеркултурната комуникация. Изнасяла е публични лекции и доклади в СУ „Св. Кл. Охридски“, в Университета в Марбург, в Йенския университет „Фридрих Шилер“, в Хумболтовия университет в Берлин, в Бургаския и Великотърновския университет, в Бон, Лудвигсхафен, Франкфурт на Майн и др.

Уважаема д-р Комати, завършили сте специалност „Българска филология“ в Софийския университет (1974 – 1980) и целият Ви професионален живот и обществена ангажираност са свързани с изследването и разпространението на българския език, българската литература и култура.

Какво определя трайния Ви интерес към българистиката? Как бихте характеризирали състоянието на чуждестранната българистика днес?

Интересът ми към славянските езици се прояви още в училище, когато започнах да уча руски. Исках да зная повече за славянските езици и се спрях върху българския, защото е с изключително интересна история, не само като литература, която е много добре документирана още от IX век, но и с уникалното си развитие от граматична гледна точка, от синтетичен към аналитичен език. Българският език е уникален и по отношение на многобройните влияния, които е възприел, документиращи историческите взаимоотношения на българските носители на езика със съседните държави и култури. С най-голям интерес проследявам сведенията за тези взаимоотношения от лингвистична гледна точка. Това са основите на нашите съпоставителни изследвания, необходими и за обучението на учениците и студентите.

Вие участвате като съавтор в издаването на учебник по българско странознание (Bulgarische Landeskunde, 2003, в съавторство с Радка Влахова-Руйкова), на граматика на съвременния български език (Bulgarische Grammatik, 2003, в съавторство с Хилмар Валтер, Йордан Пенчев, Василка Радева), на книгата „Културен шок“ (Kulturschock. Interkulturelle Handlungskonflikte westlicher Unternehmen in Mittel- und Südosteuropa, 2008, в съавторство с Дитер Фладер). И с трите публикации си поставяте за цел да улесните немския читател в запознаването му с българския език и култура, с типичните за българите модели на поведение, начин на мислене и изразяване. Кои аспекти са важни за общуването между българци и немци – носители на различни култури?

Да, българите и немците са носители на различни култури, но има едно много важно, свързващо ни звено – ние сме европейци. В Германия се знае сравнително малко за историята на България, за древната култура на тази държава и многобройните допирни точки в нашите истории. Ако вземем само римското наследство в нашите държави, веднага ще откриете толкова сходни изходни точки за мултикултурно общуване на нашите народи, и не само на нашите народи, разбира се, и то още от древни времена. Този аспект трябва да бъде поставен повече в центъра на вниманието, когато общуваме един с друг. Това допринася за повече разбиране, уважение и толерантност между нас. Историческото развитие на нашите държави, култури и езици доказва многократно, че само добрите взаимоотношения водят до положително развитие на двете страни. В биографията на много български учени от XX и XIX век ще откриете, че те са завършили образованието си в Германия, това е положителен факт за нашите взаимоотношения в областта на образованието и науката. Когато посетят България, германците винаги се изненадват от това, в колко много сфери на обществения живот са се запазили традициите. Затова трябва да се знае повече за тяхната история и развитието им до днес. Това е важна част от нашето общоевропейско наследство, което е голямо богатство.

В книгата „Културен шок“ дискутирате въпроси, на които сте се натъквали в дейността си като преводач и консултант

на германски фирми и предприемачи. Имате богат опит и като преводач в съдебната сфера. По какъв начин изучаването и използването на специализирания икономически и юридически български език влияят върху придобитата филологическа компетентност на един българист?

Сериозното обучение по „Българска филология“ беше предпоставката за моята по-нататъшна квалификация в тази област, в това няма съмнение. Искам да използвам този случай, за да изразя моята искрена благодарност към преподавателите ми от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – академик проф. Петър Диневков, академик Владимир Георгиев, проф. Петър Пашов, проф. Розалия Ликова, проф. Руселина Ницолова и други, които ми отвориха прозореца към българската литература, към този невероятен български език, пълен с толкова изненади, а и към българския фолклор!

Когато има такава солидна основа, е сравнително лесно върху нея да бъдат изградени познанията по специализираните езикови стилове, защото, който е чел българската литература, е запознат с подробностите на историческото, икономическото и културното развитие на България. А лексиката и граматиката на българския език дават много сведения за чуждите влияния в различните исторически епохи, за руски, турски, френски, немски и английски заемки. Това се отнася особено за българската икономическа и юридическа терминология, където се срещат понятия, които са влезли в употреба още през XIX век, някои от тях вече са остарели и почти не се употребяват. За сметка на това в езика на икономиката днес наблюдаваме твърде много англицизми. Времето ще покаже дали те са само едно модно явление. Юридическата терминология на Европейския съюз, в който Република България е член от 2007 година, е съвременното предизвикателство, поставящо не само пред преводачите, но и пред самите юристи и специалисти от редица други специалности трудни задачи, които постепенно се решават, предимно чрез постоянното съпоставяне на текстовете на законите и наредбите, навлизащи в законодателството на нашите държави.

Сериозни постижения имате и като съставител и издател. Ваше дело са юбилейният сборник в чест на 65-годишнини-

на на проф. д.ф.н. Руселина Ницолова (изд. Otto Sagner, München, 2008) и книгата „Brevis Grammatica Bulgarica“ на Андреаш Пастори (2013). Какъв е приносът на двете издания за развитието на българистиката?

Двете издания показват много ясно многобройните връзки на българския език с редица други, не само славянски, езици. Юбилейният сборник в чест на проф. д.ф.н. Руселина Ницолова е доказателство за международното признание на българския език като славянски и балкански език, защото българските и чуждестранните учени разглеждат българския език предимно в съпоставителен план с други езици, обръщайки особено внимание върху прагматичните аспекти на разгледаните текстове и изказвания. Тъй като българският език се счита за „малък“ славянски език в международно отношение, често се пренебрегват неговите граматични особености и неговият синтаксис. Но това е голям пропуск, защото именно в този стар, славянски език намираме отговори на нашите въпроси за произхода на редица граматични форми и тяхното развитие във всички славянски езици. А проф. д.ф.н. Руселина Ницолова е една от видните българисти, които умеят да покажат чрез своите статии, изследвания, учебници и граматики каква стойност притежава българският език в международен план.

Относно „Brevis Grammatica Bulgarica“ на Андреаш Пастори искам да споделя, че заслугите принадлежат главно на д.ф.н. Кирил Костов и проф. д.ф.н. Клаус Щайнке и на Немско-българското дружество за насърчаване на отношенията между Германия и България. Книгата е издадена като 19. том на нашата поредица *Vulgarische Bibliothek*, основана от Густав Вайганд. Тази граматика на българския език, написана с латински букви и с латински превод на примерите от български език, е доказателство за високата оценка на ролята на българския език от страна на унгарския юрист Андреаш Пастори, който към средата на XIX век е бил учител по латински към Пловдивската католическа църква. Щастлива съм, че можах чрез моя скромнен принос да подпомогна издаването на този паметник на българския книжовен език, който сега дори е включен в препоръчителния списък на литературните паметници за студенти слависти в българските висши учебни заведения.

Всеотдайно работите в полза на българския език и българската култура като заместник-председател на Немско-българското дружество за насърчаване на връзките между Германия и България и като създател на Немско-българския годишник. Споделете, моля, с читателите на сп. Проглас впечатления от последни Ваши инициативи.

Работата в споменатото Немско-българско дружество от толкова години за мене е голяма чест и кауза („Herzessache“). Говорихме за това, че трябва да бъде направено повече за положителния имидж на България в чужбина и за разбирателството между народите. Последната инициатива, която стартирахме през месец май тази година заедно с такива доброжелателни приятели на България, като хонорарния консул на България в провинция Хесен, г-н Инго-Ендрик Ланкау, и председателя на фондацията „Шлос Хайлигенберг“, д-р Йоахим Хорн, е свързана със създаването на трайни връзки между град Югенхайм, където е израстнал Александър фон Батенберг, и българския град на розите Карлово. С удоволствие ще Ви разкажа по-късно за по-нататъшното развитие на това начинание.

А като създател на Немско-българския годишник² съм в момента в „горещата фаза“ на подготовката на предстоящото издание. Тази работа е изключително важна, защото допринася за представяне на българските научни изследвания у нас. Бих се радвала много, ако получа от читателите на сп. „Проглас“ и от Вашите колеги статии за публикация в нашия годишник. Предстои да проведем през месец ноември тази година симпозиум в чест на известната германистка проф. д.ф.н. Емилия Стайчева в Берлин, организиран от нашето сдружение. Чувствайте се поканени! На нашия уебсайт на Deutsch-Bulgarische Gesellschaft zur Förderung der Beziehungen zwischen Deutschland und Bulgarien e.V. ще намерите повече информация за събитието. Искам да благодаря за инициативата на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и по-специално на проф. д.ф.н. Стоян Буров, че бях поканена в този интересен, древен бъл-

---

² Св. рецензията на Анегрет Мидеке за най-новия публикуван брой на „Годишник“-а в раздел „Рецензии“ на настоящия брой на сп. „Проглас“. – Бел. ред.

гарски град с толкова много исторически паметници, които ме впечатлиха много.

Очаквам с интерес Вашите публикации и научни съобщения!
Благодаря на проф. Марийка Димитрова за това интервю.

Благодаря на д-р Комати за отзивчивостта и за изразеното желание за бъдещо сътрудничество.